

Ekspерimentalni metod

OSNOVE ISTRAŽIVANJA U POLITIČKIM NAUKAMA

Teme

- ▶ **Validnost:** interna vs. eksterna
- ▶ **Nasumičnost** (randomness)
- ▶ **Tipovi eksperimenata:**
 - ▶ Labaratorijski
 - ▶ Anketni
 - ▶ Terenski
- ▶ **Istaknuti primjeri**

Dizajn istraživanja

- ▶ Politikološka istraživanja se rade uz praktične **poteškoće** (budžet, jezik, vrijeme...)
- ▶ Nužna je "**trgovina**" između želja i mogućnosti (npr. Large N vs. Small N)
- ▶ **Metodološki pluralizam** – različite prednosti i mane
- ▶ Prednosti i mane sumirane na kontinuumu između interne i eksterne **validnosti**

Validnost

- ▶ Kvalitetan dizajn istraživanja je **validan**
- ▶ **Interna validnost:** *sigurnost da su rezultati precizni i istiniti za slučaj(eve) koje studiramo.*
 - ▶ Odnosi se na sposobnost da odredimo šta se desilo, zašto i kako se desilo.
- ▶ **Ekstrena validnost:** *mogućnost da proširimo zaključke (nalaze) na širu populaciju slučajeva. Da li nalazi stoje izvan granica konkretne studije?*
 - ▶ Odnosi se širu važnost studije – *Who cares?*
- ▶ **Primjeri:** Laboratorijski eksperiment, studije sa velikim N, studije sa malim N – *kauzalnost?*

Ekperimentalni dizajn

- ▶ Pogodni za testiranje **kauzalnih** hipoteza
- ▶ Krucijalna funkcija **nasumičnosti** u obezbjeđivanju kvalitetne komparacije
- ▶ **Tretman** kao nezavisna varijabla (vrste tretmana?)
- ▶ Suština – uporediti grupu koja je primila tretman sa **kontrolnom**
- ▶ “**Duplo slijepi**” eksperimenti
- ▶ **Između vs. Unutar grupe**(a) dizajn

Eksperimenti i validnost

- ▶ Najčešće izuzetna interna validnost koja je plaćena manjkom eksterne validnosti
- ▶ Problem eksterne validnosti dolazi iz dva izvora:
 - ▶ Nasumičnost ne znači reprezentativnost (npr. studenti)
 - ▶ Vještački uslovi (nadoknada, prostorija...)
- ▶ Nijesu svi tipovi eksperimenata jednako validni – **kontekst** je ključan!

Labaratorijski eksperiment

▶ **Mane**

- ▶ Učesnici znaju da ih posmatraju – *Hawthorne effect*
- ▶ "Vještački" kontekst
- ▶ Broj učesnika najčešće mali
- ▶ Učesnici najčešće dolaze iz istog okruženja (npr. univerzitet)
- ▶ Za učešće često dobiju neku vrstu nadoknade
- ▶ **Generalizacija?**

Labaratorijski eksperiment

▶ **Mane**

- ▶ Učesnici znaju da ih posmatraju – *Hawthorne effect*
- ▶ "Vještački" kontekst
- ▶ Broj učesnika najčešće mali
- ▶ Učesnici najčešće dolaze iz istog okruženja (npr. univerzitet)
- ▶ Za učešće često dobiju neku vrstu nadoknade
- ▶ **Generalizacija?**

▶ **Prednosti**

- ▶ "Zlatni standard" za kauzalnost
- ▶ Analitička jasnoća – pouzdana komparacija
- ▶ Interna validnost
- ▶ Mogućnost korišćenja novih tehnologija poput fMRI i EEG za društvena istraživanja

Anketni eksperiment

► ***Prednosti***

- Reprezentativniji uzorak – eksterna validnost
- Analitička jasnoća – pola ispitanika dobiju jednu anketu, a pola drugu
- Nasumično raspoređivanje
- Ispitanici nijesu svjesni da su testirani

Anketni eksperiment

► **Mane**

- Manjak kontrole – kontekst u kojem se daju odgovori kontrolira anketar na terenu
- Ponašanje dijelom pod uticajem društvene okoline – npr. porodice
- Manja interna validnost od laboratorijskih eksperimenata

► **Prednosti**

- Reprezentativniji uzorak – eksterna validnost
- Analitička jasnoća – pola ispitanika dobiju jednu anketu, a pola drugu
- Nasumično raspoređivanje
- Ispitanici nijesu svjesni da su testirani

Terenski eksperiment

► ***Prednosti***

- Prevazilaze oba problema eksterne validnosti
- Sprovedeni u potpuno prirodnom okruženju
- Najčešće sprovedeni na velikom broju ljudi (generalizacija olakšana)

Terenski eksperiment

► **Mane**

- Manjak kontrole – “tretman” postoji ali često ne možemo znati da je na pravi način prihvaćen
- Tehnički zahtjevan – često iziskuje saradnju sa institucijama ili NVO organizacijama
- Cijena
- Utiču na rezultate u stvarnom svijetu – etički problem?

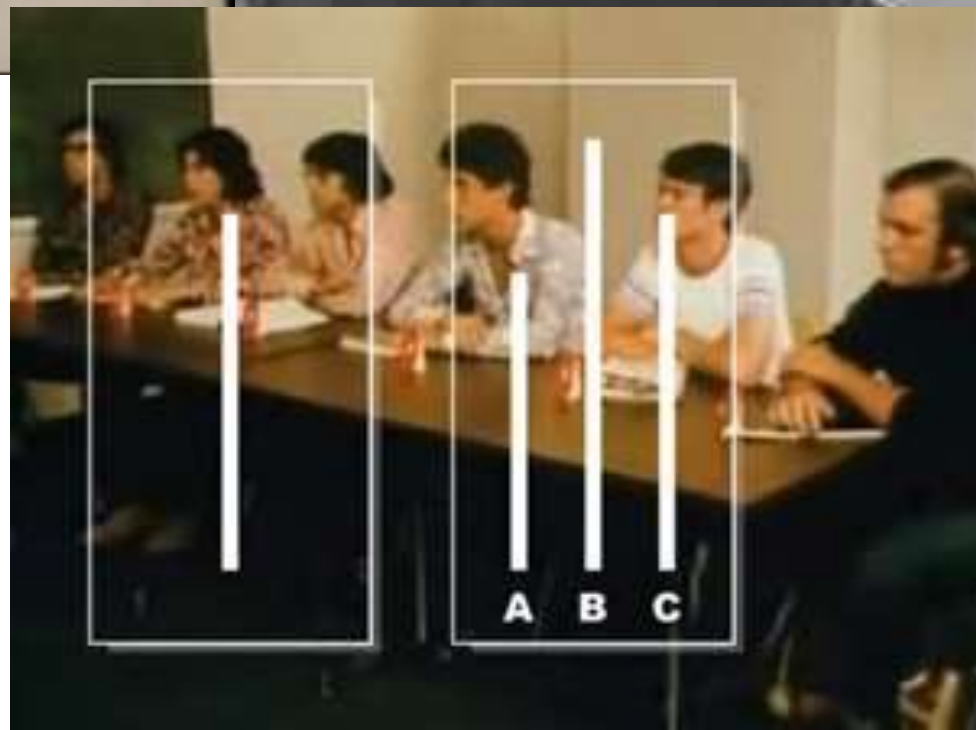
► **Prednosti**

- Prevazilaze oba problema eksterne validnosti
- Sprovedeni u potpuno prirodnom okruženju
- Najčešće sprovedeni na velikom broju ljudi (generalizacija olakšana)

KLASIČNI PRIMJERI

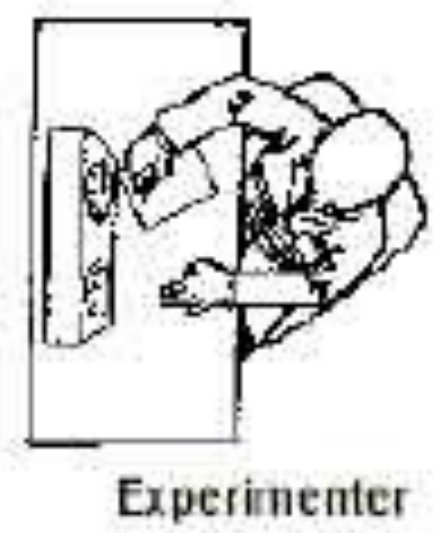
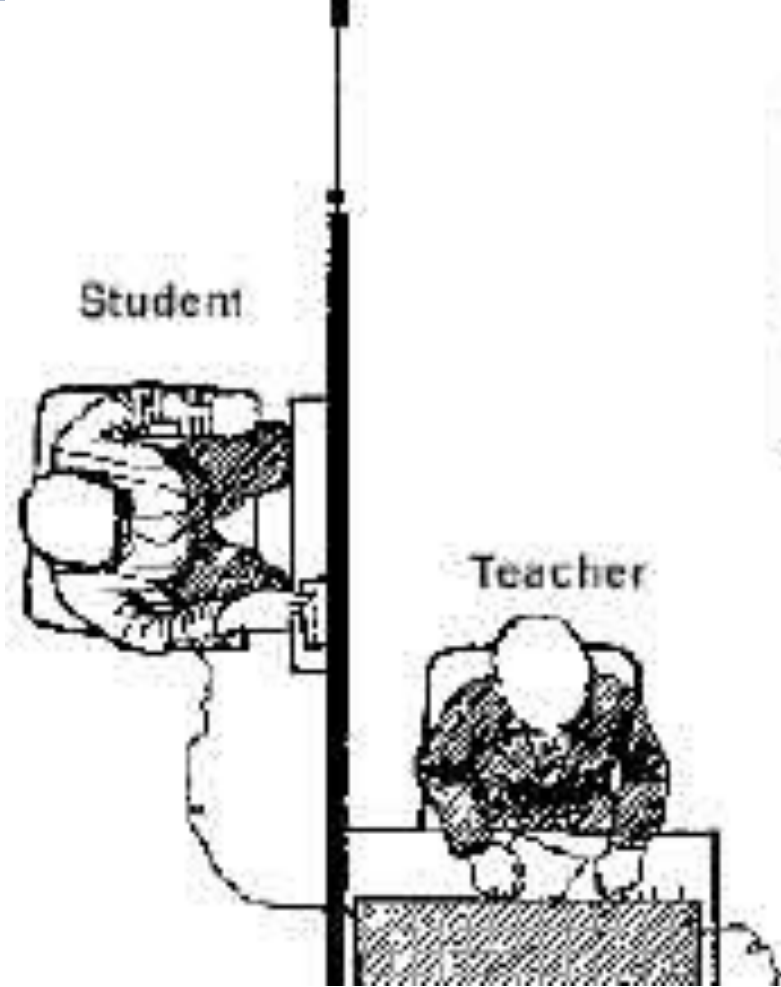

Ašov experiment – *konformizam*

Milgramov experiment – *autoritarnost stavova*

Stanford “zatvorski eksperiment”

The Experiment

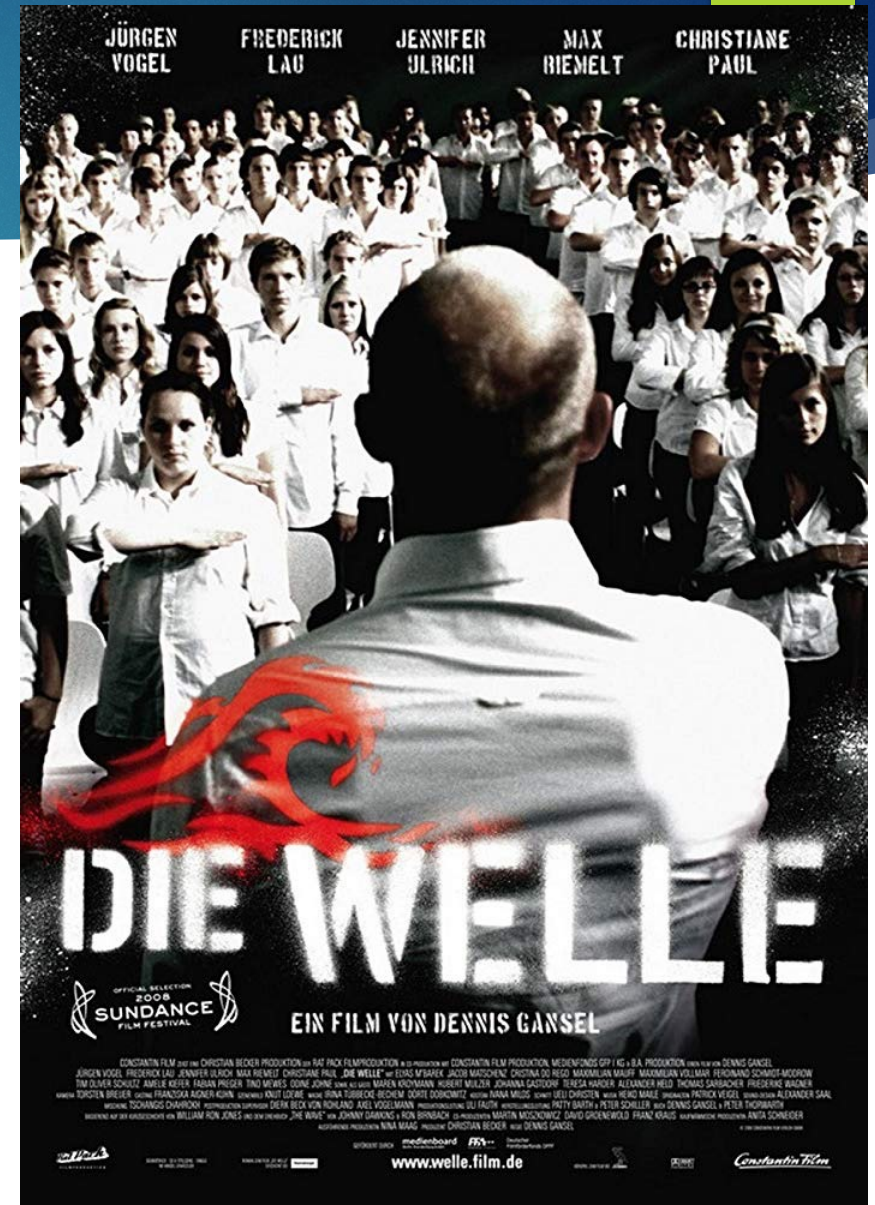
The experiment was conducted in 1971 and led Stanford professor Philip Zimbardo. 24 male college students from the U.S. and Canada were paid \$15 per day to participate. These candidates were chosen because they were mentally and physically healthy. They were also very similar in age, education, race, and social class. Because of their similarities, at the start of the experiment they considered each other equals.

Site of the
STANFORD
PRISON EXPERIMENT
1971
Conducted by
Dr. Philip G. Zimbardo

Ergebnis

"How we went about testing these questions and what we found may astound you. Our planned two-week investigation into the psychology of prison life had to be ended after only six days because of what the situation was doing to the college students who participated. In only a few days, our guards became sadistic and our prisoners became depressed and showed signs of extreme stress..."

“Izadi i glasaj”
– *Get out and
Vote*

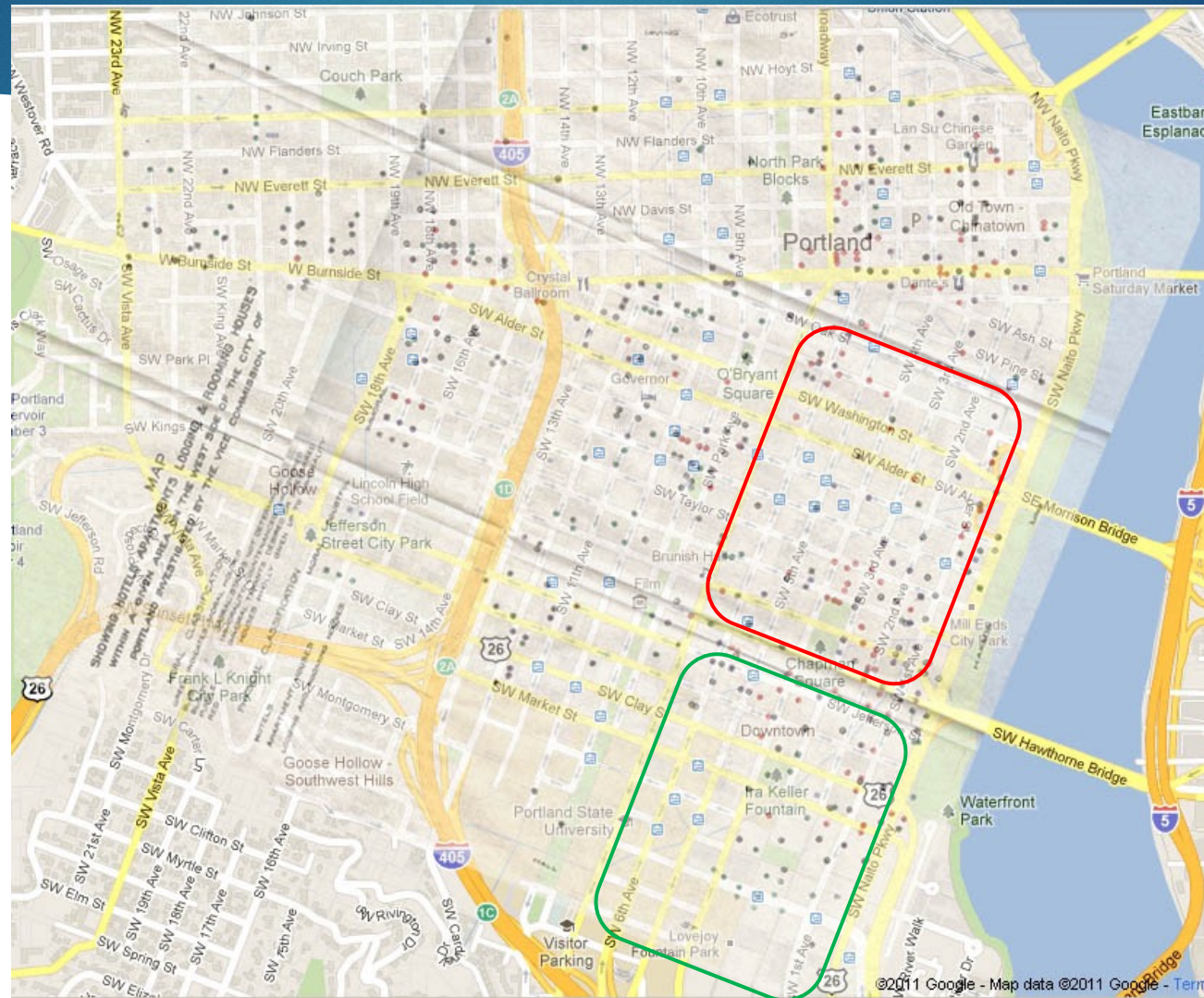
#Get ut the Vote

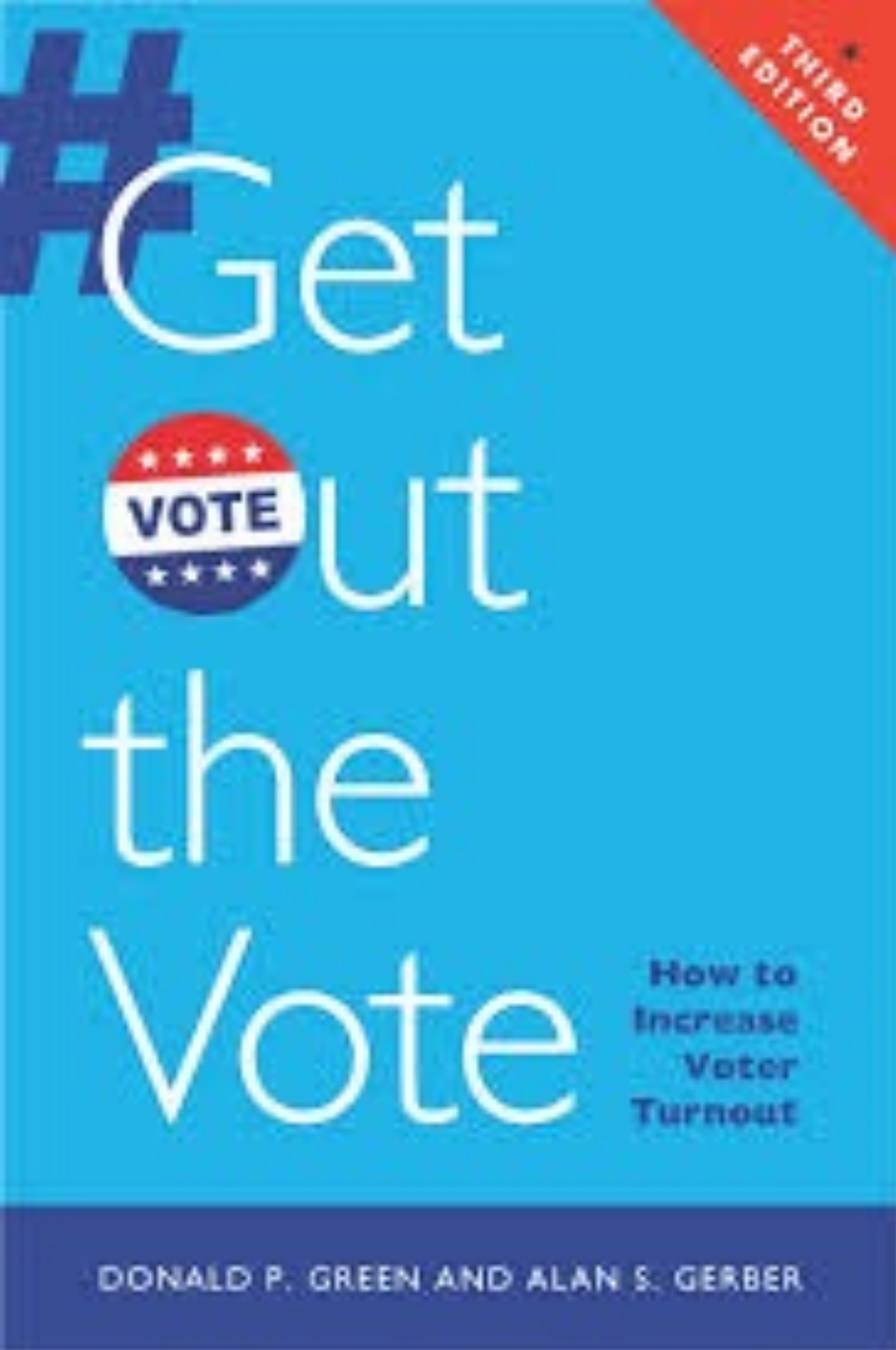
**How to
Increase
Voter
Turnout**

★
THIRD
EDITION

DONALD P. GREEN AND ALAN S. GERBER

“Terenski” eksperiment u praksi

- ▶ Značajna razlika u izlaznosti među onima koji su dobili “razglednice” i onih koji nijesu
- ▶ Preko 2000 novih birača
- ▶ Slanje razglednica posebno uspješno među:
 - ▶ Biračima koji su se skoro doselili
 - ▶ ”Obojenim” ženama rođenim u Americi
 - ▶ Ženama rođenim u Italiji
- ▶ **Ukratko:** najkorisnije među grupama ljudi kojima nedostaje drugih stimulusa

Etika u eksperimentima

- Kad je eksperimentisanje dozvoljeno?
- Koliko moramo reći učesnicima?
- Nadonkada?
- Šta radimo sa rezultatima?

THE MOST AMAZING, INCREDIBLE,
REMARKABLE TRUE STORY EVER TOLD.

THREE IDENTICAL STRANGERS

NEON and SON T-BOYS present NEON Presents in association with COWBOY & "THREE IDENTICAL STRANGERS" PROD. PAUL SANDERSON. JOE MICHAEL BARTO. WITH LOUKE DEW. JOEY TOM CANGS. "HONOR ALEXANDRA HANCOCK."
CAST: JONATHAN BRADSHAW, AMY CRIBBLES, CHRISTOPHER SEATON, SHAUN BANGSLEY, ADAM BRADSHAW, TOM BRADY, THOMAS CARROLL, NICHOLAS HULLITT, "THE WICKY REAR" "THE TOM HANDELS"
PO-13. DIVECON. ORBIS. NOW. G.

